

ВПЛИВ САМОСАНКЦІЙ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ НА ЕКОНОМІКУ РФ

Підготовлено командою KSE Institute та членами Ради Директорів KSE; 06-12.06.2022

На початку російського вторгнення в Україну KSE Institute запустив аналітичний проєкт, який отримав назву "Самосанкції" (або SelfSanctions), спрямований на збір даних про іноземні компанії, які працюють на російському ринку та обмежують або припиняють свою діяльність. Експертиза даних була проведена спільно з фахівцями/спеціалістами Мінекономіки, МЗС та Мінцифри. База даних KSE Institute частково наповнена з бази даних Єльської школи менеджменту та інших відкритих джерел. База даних містить багато різноманітної інформації, ми збираємо щоденну статистику щодо зміни статусу іноземних компаній, що працюють/працювали на російському ринку та обмежують чи припиняють свою діяльність. Також ми створили Telegram-бот https://t.me/exit_ru_bot для відстеження/моніторингу новин про пріоритетні іноземні компанії (охоплення 1, 2, 3 або 7 днів моніторингу) і проводимо регулярний аналіз зміни курсів акцій і капіталізації материнських груп компаній, які мають або мали бізнес в Росії. База KSE частково базується на даних з бази [Yale's School of Management](#), сайтів [epravda.com.ua](#), [squeezingputin.com](#), [leave-russia.org](#) та інших відкритих джерел. Дані верифікуються KSE і компаніям призначається додатковий статус KSE. Дані щодо акцій взяті з Google і Yahoo Finance. Водночас база KSE є найбільш повною та вичерпною і містить на ~40% більше інформації, ніж більшість інших схожих за тематикою баз даних, оскільки вона також містить дані про кількість персоналу, доходи, капітал та інші фінансові показники, збирає останні оновлення та зміни у статусах, посилання на використані джерела, щоденні оновлення з telegram-бота тощо.

ЗНІМОК З БАЗИ ДАНИХ KSE НА 12.06.2022

Кількість компаній, які **продовжують діяльність у Росії** (Статус KSE "залишаються"¹) – **675 (-1 за тиждень)**
Кількість компаній, які **скоротили поточні операції та призупинили нові інвестиції** (статус KSE "вичікують") – **457 (+7 за тиждень)**
Кількість компаній, які **згорнули російські операції** (статус KSE "виходять") – **1 089 (+2 за тиждень)**

Станом на 12 червня ми ідентифікували близько **2 221 компаній, організацій і їх брендів з 75 країн та 55 галузей** і їхню позицію щодо роботи на ринку РФ, близько половини з них публічні. Для ~400 публічних груп компаній ми також ідентифікували (за можливості) їхній операційний бізнес в РФ (наявність контрольної частки в юридичній особі), що дало змогу підрахувати вартість інвестованого в країні капіталу (близько **113 млрд дол США**), локальну виручку (на загальну суму **200 млрд дол США**), а також персонал (майже **0,7 млн осіб**). **1 546 іноземних компаній** вже скоротили, призупинили або припинили свою діяльність в Росії.

Як видно з таблиць нижче, станом на 12 червня компанії, які оголосили про повний вихід з Росії, мали **\$28,4 млрд річного доходу та \$17,7 млрд капіталу**; компанії, які призупинили свою діяльність на російському ринку, мали **річний дохід у розмірі \$62,6 млрд і \$35,3 млрд капіталу**. Топ-70 компаній – найбільших платників податків – сплачували **\$20,2 млрд податків на рік**.

KSE Institute

Кількість іноземних компаній, що працюють/працювали на території РФ

ТОП-10 країн і галузей за кількістю компаній з бази KSE

Країна штаб-квартири	Кількість компаній
США	579
Германія	235
Великобританія	192
Франція	131
Японія	108
Китай	82
Швейцарія	82
Італія	80
Фінляндія	79
Нідерланди	76

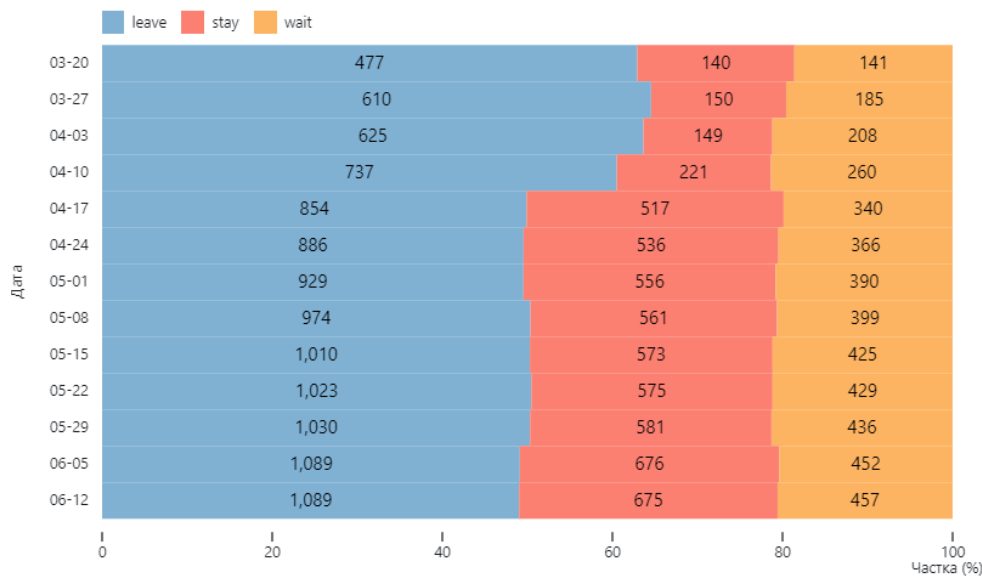
Галузь	Кількість компаній
FMCG/споживчі товари	244
Фінанси та платежі	161
IT	155
Енергетика, нафта і газ	131
Промислове обладнання	125
Автомобілебудування	115
Фарма, охорона здоров'я	112
Електроніка	101
Їжа та напої	101
Консалтинг, право	73

¹ - KSE status "leave" або "виходять" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що повністю завершують роботу в Росії або компанії, що офіційно повідомили що вони тимчасово скорочують операції в РФ
- KSE status "wait" або "вичікують" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що вони скорочують лише частину бізнес операцій, продовжуючи роботу по іншим операціям або компанії, які повідомили що відкладають майбутні інвестиції/розробки/маркетинг, при цьому продовжують свою основну діяльність
- KSE status "stay" або "залишаються" - Компанії, що ігнорують вимоги до виходу/скорочення діяльності в Росії, також компанії, які офіційно заявили, що залишаються в Росії або новин про їх виходу не було знайдено

Наведена нижче таблиця базується на даних, доступних для ~400 ТОП публічних компаній (що працюють / працювали в РФ²):

KSE Institute	Статус, присвоєний KSE	Кількість персоналу	Дохід, млн дол	Капітал, млн дол
	виходять, в т.ч.:	350 237	91 039	53 000
	<i>повний вихід</i>	158 310	28 426	17 681
	<i>призупинення операцій</i>	191 927	62 613	35 319
	вичікують	171 344	70 735	40 008
	залишаються	147 667	35 363	18 204
	статус не визначено	11 748	3 366	1 815
	Всього	680 996	200 502	113 027

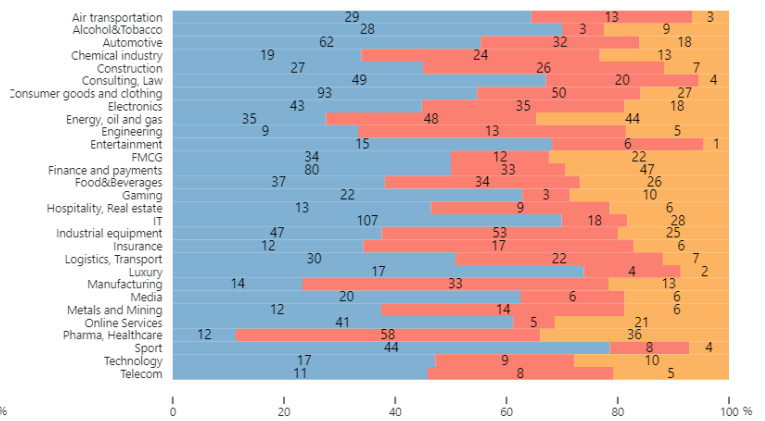
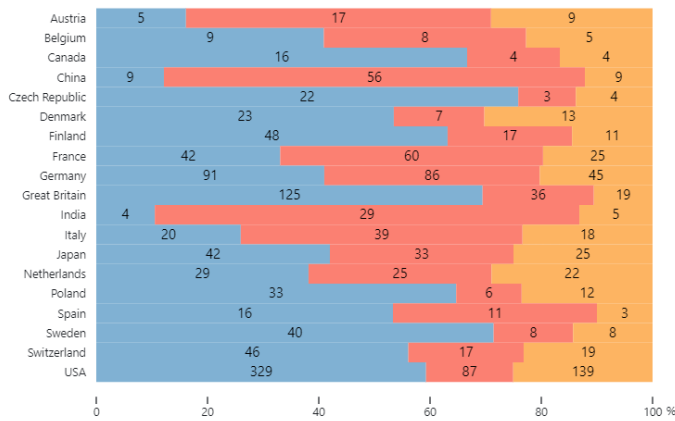
Якщо з початку російського вторгнення в Україну відсоток компаній, які згортають операції в РФ, різко зростав до середини березня, то в останній місяць співвідношення тих, хто йде чи залишається практично не змінюється, хоча ми все ще бачимо періодичне зростання частки тих компаній, які залишаються на ринку РФ. Тим не менше, близько половини (49,0%) компаній вже заявили про вихід з ринку РФ, але 30,4% все ще залишаються присутніми в країні.

Дії компаній в секторальному розрізі (на підставі бази даних KSE, з не менше 50 компаній-представників на індустрію) і у розрізі країн (на підставі бази даних KSE, з не менше 40 компаній-представників на країну) наведені в графіках нижче.

Рішення західних компаній у розрізі країн та секторів:

² Ми почали збір інформації для більшої кількості компаній і незабаром оновимо базу даних розширеною інформацією. Також ми почали додатково відстежувати, чи компанії просто заявляли чи дійсно здійснювали якісь дії щодо виходу з країни (наразі ми спостерігаємо дуже малу кількість таких компаній). Поки що ми знайшли інформацію лише про декілька компаній, які почали продавати свій бізнес в Росії. Навіть для більшості з них – це лише намір або вони тільки почали процес продажу. Все інше – переважно заяви чи якісь попередні кроки. Більш детальна інформація буде доступна незабаром, коли ми проаналізуємо більше даних та знайдемо надійні джерела для її перевірки.

ТИЖНЕВИЙ ФОКУС. АВІАЦІЙНА ГАЛУЗЬ

Російська авіаційна галузь є однією з найбільш постраждалих галузей економіки від санкцій. Літаки з РФ не можуть літати до багатьох країн, а російські компанії не мають можливості ремонтувати та купувати повітряні судна. Після 24 лютого, з російського ринку цієї країни пішли майже всі міжнародні авіакомпанії та великі авіабудівники. **Проте у Росії досі продовжує працювати 31 міжнародна авіакомпанія та ще чотири планують відновити роботу у червні.**

Зокрема, до РФ продовжують літати авіакомпанії з країн-сусідів: **Белавиа** (Білорусь), **Armenia** (Вірменія), **Avia Air Traffic** (Киргизстан), **Flyone Armenia** (Вірменія), **Qazaq** (Казахстан), **Qanot Sharq** (Узбекистан), **SCAT** (Казахстан), **Somon Air** (Таджикистан) та **Uzbekistan Airways** (Узбекистан). Крім цього, у червні на російський ринок планують повернутися дві авіакомпанії з Азербайджану³: **AZAL** (національний авіаперевізник) та **Buta Airways**.

Разом з цими авіакомпаніями, до Росії все ще літають: **Air Algerie** (Алжир), **Air Arabia** (ОАЕ), **Air Serbia** (Сербія), **AnadoluJet** (Туреччина), **Ariana Afghan Airlines** (Афганістан), **Conviasa** (Венесуела), **Corendon Airlines** (Туреччина), **EgyptAir** (Єгипет), **El Al Israel Airlines** (Ізраїль), **Emirates Airlines** (ОАЕ), **Etihad Airways** (ОАЕ), **FlyDubai** (ОАЕ), **Gulf Air** (Бахрейн), **Iraqi Airways** (Ірак), **Mahan Air** (Іран), **Mongolian Airlines** (Монголія), **Pegasus Airlines** (Туреччина), **Qatar Airways** (Катар), **Royal Jordanian** (Йорданія), **Turkish Airlines** (Туреччина), **Cham Wings** (Сирія) та **Air China** (Китай). Також у червні на російський ринок повернуться: одна з найбільших африканських авіакомпаній **Ethiopian Airlines**⁴ та йорданський перевізник **Fly Jordan Airlines**⁵. В Туреччині спеціально під російських пасажирів створюють нову авіакомпанію – **Southwind**⁶, яка може розпочати польоти вже влітку цього року.

Російські авіакомпанії, в свою чергу, шукають способи обходу санкцій. Зокрема, деякі з них планують перевезти бізнес до Туреччини й таким чином отримати можливість купувати нові літаки та запасні частини⁷. Інший шлях – це перехід на літаки російського виробництва. Наприклад, **Аерофлот** планує закупити 300 суден⁸, вироблених у Росії: SSJ100 (Superjet 100), MC-21 та Tu-214. Виробники заявляють, що ці судна будуть повністю вироблені в Росії.

Російські авіакомпанії мають проблеми не лише з власним флотом, а й з взятим у лізинг. Аерофлот у червні скасував всі рейси на Шрі-Ланку⁹, після того, як у Коломбо заарештували літак, який перебував у лізингу. Ще у березні влада РФ дозволила перереєстрацію літаків, взятих у лізинг, таким чином російські авіакомпанії отримали змогу не повертати їх лізингодавцям. Водночас, авіаперевізники ризикують втратити ці літаки, адже вони можуть бути арештовані на території іншої країни, після приземлення.

³ https://azertag.az/ru/xeber/AZAL_vozobnovlyayet_polety_v_Rossiyu-2162489

⁴ <https://www.atorus.ru/node/47982>

⁵ <https://tourism.interfax.ru/ru/news/articles/88468/>

⁶ <https://www.aviacionline.com/2022/04/southwind-is-born-turkey-creates-airline-targeting-russian-tourists/>

⁷ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-06-08/russian-airlines-consider-turkish-relocation-to-skirt-sanctions#xj4y7vzkg>

⁸ <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/russias-aeroflot-raise-up-3-billion-via-new-share-issue-2022-06-07/>

⁹ <https://simpleflying.com/aeroflot-sri-lanka-aircraft-seizure/>

Попри санкції та закриті авіасполучення з багатьма країнами, з та до Росії **продовжує літати 31 міжнародна авіакомпанія**. Здебільшого роботу на російському ринку продовжують компанії з країн-сусідів Росії та дружніх до неї держав. У червні на ринок РФ планують повернутися ще чотири авіакомпанії. Таким чином, до кінця місяця в Росії працюватимуть 35 міжнародних авіаперевізників.

На тлі міжнародних санкцій російські авіакомпанії шукають варіанти їх обходу. Зокрема, планують переходити на літаки російського виробництва та розглядають можливості перевезення своїх офісів до Туреччини, що дозволить їм без перешкод купувати нові літаки та запасні частини для ремонту.

Що нового відбулось минулого тижня – ключові новини з щоденного моніторингу KSE (оновлення щотижня)

06.06.2022

***Dow Jones & Company** (США, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *вичікують*

Dow Jones відмовився надати російським банкам дані про санкції. Тепер їм загрожують нові обмеження та штрафи

<https://forbes.ua/news/dow-jones-vidmovivsia-postachati-rosiyskim-bankam-dani-pro-sanktsii-im-teper-zagrozhuuyut-novi-obmezheniya-ta-shtrafi-06062022-6416>

07.06.2022

***Amrest** (Польща, Громадське харчування) Статус за KSE - *вичікують*

Продано франшизу Pizza Hut російській компанії, є інші бренди

<https://www.kommersant.ru/doc/5392616?from=main>

***International Skating Union** (Нідерланди, Спорт) Статус за KSE - *виходить*

Міжнародний союз ковзанярів (ISU) погодився продовжити заборону російських і білоруських спортсменів на свої змагання до прийняття рішення Ради або Конгресу про її скасування, але пропозиція змінити правила щодо відсторонення офіційних осіб не забезпечила необхідної більшості.

<https://www.insidethegames.biz/index.php/articles/1124147/isu-russia-belarus-congress-suspension>

08.06.2022

***Valmet** (Фінляндія, Промислове обладнання) Статус за KSE - *виходить*

«Valmet повністю вийде з Росії і продовжить реалізовувати вихід поетапно, оскільки перегляд варіантів впровадження буде повністю завершено»

<https://gofro.expert/en/news/valmet-hp-curtail-business-in-russia/>

***Google** (США, Онлайн сервіси) Статус за KSE - *вичікують*

Росія намагалася відгородити свій Інтернет від світу, але, схоже, визнає потенційну негативну реакцію громадян на заборону найпопулярніших послуг. Зі свого боку, Google виступає проти дій Росії, але також має стратегічні та моральні стимули залишатися.

<https://edition.cnn.com/2022/06/03/tech/google-russia-youtube/index.html>

***Evonik Industries** (Німеччина, Хімічна промисловість) Статус за KSE - *залишається*

За словами Крістіана Кульмана, генерального директора Evonik Industries AG, другого за величиною виробника хімії в Німеччині, заборона на російський газ зашкодить Європі та її промисловості.

На початку березня цього року представники Evonik Industries AG вийшли з Ради директорів АТ «Дон Біотехнології».

<https://menafn.com/1104331460/German-business-cautions-against-Russian-gas-ban>

https://gorodn.ru/razdel/novosti_kompaniy/konflikty/38269/

***IBM** (США, IT) Статус за KSE - *виходить*

IBM згортає російські операції, звільняє працівників

<https://newsroom.ibm.com/Update-on-IBMs-Business-Operations-in-Russia>

***Japan Bank for International Cooperation** (JBIC) (Японія, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *вичікують*

JBIC (державний банк) призупинив надання кредитів російському природному газовому проекту в Сибіру, яким керує російська енергетична компанія «Новатек»

<https://www.marketwatch.com/story/japan-govt-bank-extends-halt-of-loans-to-russian-lng-project-271654676014?mod=markets>

***Invesco** (США, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *вичікують*

Invesco закриває свій російський ETF (біржовий фонд)

<https://www.etfstream.com/news/invesco-to-terminate-russia-etf-as-index-and-swap-providers-call-time/>

09.06.2022

***Huawei** (Китай, Електроніка) Статус за KSE - *вичікують*

Китайська компанія Huawei почала закривати свої офіційні магазини в Росії

https://www.unian.net/techno/gadgets/kitayskaya-kompaniya-huawei-nachala-zakryvat-svoi-oficialnye-torgovye-tochki-v-rossii-11859264.html?utm_source=telegram&utm_medium=social&utm_campaign=unian_channel

***Match Group** (США, IT) Статус за KSE - *залишається*

Match Group відкинула заклики покинути Росію на тлі вторгнення. Тепер платить за це

<https://www.dallasnews.com/business/local-companies/2022/05/04/match-group-defied-calls-to-abandon-russia-amid-invasion-now-its-paying/>

***Microsoft** (США, IT) Статус за KSE - *вичікують*

Microsoft скорочує операції в Росії після війни хмарами Outlook. Понад чотириста співробітників постраждають

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-06-08/microsoft-slashes-russia-operations-after-war-clouds-outlook>

<https://www.reuters.com/technology/microsoft-cuts-russia-operations-due-ukraine-invasion-bloomberg-2022-06-08/>

***KPMG** (Нідерланди, Консалтинг, право) Статус за KSE - *виходить*

KPMG завершила вихід з Росії

https://www.wsj.com/articles/kpmg-completes-exit-from-russia-and-belarus-as-war-on-ukraine-drags-on-11654709541?mod=hp_minor_pos8

***Volkswagen** (Німеччина, Автомобільний) Статус за КСЕ - *виходить*

Компанія Volkswagen пропонує 6 місяців виплати працівникам на заводі в Нижньому Новгороді в Росії, якщо вони погодяться звільнитися за власним бажанням.

<https://www.reuters.com/business/autos-transportation/volkswagen-offers-pay-offs-employees-who-quit-major-russia-plant-paper-2022-06-08/>

10.06.2022

***DMG Mori Seiki** (Японія, Промислове обладнання) Статус за КСЕ - *виходить*

Японський виробник верстатів Mori Seiki повністю припинив роботу в Росії

https://www.asahi.com/articles/ASQ687S46Q68ULFA025.html?iref=comtop_AcsRank_04

***Mantsinen** (Фінляндія, Промислове обладнання) Статус за КСЕ - *виходить*

Фінляндський виробник вантажно-розвантажувального обладнання Mantsinen Group каже, що «перебуває у процесі ліквідації наших російських підприємств і веде переговори про продаж наших дочірніх компаній».

<https://mantsinen.com/2022/06/09/mantsinen-group-sells-its-business-in-russia/>

11.06.2022

***Eutelsat** (Франція, Телеком) Статус за КСЕ - *залишається*

Eutelsat готовий негайно припинити ретрансляцію російських каналів РТР «Планета» та «Россия 24» на своїх супутниках 25 червня. Це почне діяти, як тільки імплементаційний акт буде прийнято Радою ЄС.

Eutelsat надає Росії супутникове телебачення і не хоче видаляти російські пропагандистські канали, якщо немає правил ЄС.

https://www.lemonde.fr/economie/article/2022/05/10/eutelsat-defend-sa-neutralite-dans-la-diffusion-des-chaines-de-television-russes_6125474_3234.html

Отримуйте більше деталей на щоденній основі

[Telegram bot КСЕ по моніторингу новин @exit_ru_bot](#)

[Твіттер проекту SelfSanctions](#)